gemeente Bronckhorst

Raadsvoorstel

Datum : 16 december 2021

Kenmerk : Z125718/Raad-00690

Portefeuillehouder : P.L.P.S. Hofman

Onderwerp : Transitievisie Warmte 1.0

Geachte leden van de gemeenteraad,

Voorstel

1. De Bronckhorster Transitievisie Warmte 1.0 als geheel vast te stellen. Met daarbij de onderliggende beslispunten:
2. De opgenomen doelstellingen 2030 vast te stellen:
    a. 10 buurten of kernen starten (1 per jaar) met een buurtaanpak op weg naar aardgasvrij ready. (zodat in 2030, 30% van de gebouwde omgeving aardgasvrij ready is).
    b. 90% van alle particuliere eigenaren is aan de slag met stappen op weg naar aardgasvrij.
    c. 100% van al het gemeentelijk vastgoed is aardgasvrij.
3. Het proces voor de aanpak in onze gemeente vast te stellen:
    a. Buurten aanpakken met een agenda buurtontwikkeling volgens het voorgestelde proces, zodat we tot 2030 jaarlijks 1 buurt op starten. Met dit proces richten we ons op een inclusieve wijk waar jong en oud kunnen blijven wonen en men elkaar kent.
    b. Onze generieke aanpak door te zetten om inwoners te stimuleren maatregelen te nemen (o.a. Agem Energieloket en de OpMorgen campagne).
    c. De biogas mogelijkheden verder uit te werken vanuit de gaspotentie rondom Olburgen om daarmee ook op termijn de monumenten in het stadje Bronkhorst te voorzien van biogas.
4. Dit alles onder voorwaarde van de beschikbaarheid van mensen en middelen voor de daadwerkelijke uitvoering van de transitie. Dit nemen we jaarlijks mee in P&C cyclus anticiperend op de ontwikkelingen vanuit het rijk. Deze middelen vanuit het rijk hiervoor beschikbaar komen zetten we zo mogelijk in voor deze transitie.

Inleiding

Op 31 oktober 2019 heeft de gemeenteraad de Routekaart Bronckhorst Energieneutraal 2030 vastgesteld. De Routekaart zet in op energiebesparing en opwek van duurzame energie. De doelstelling is om uiteindelijk ook te verwarmen zonder aardgas. In alle buurten en straten, voor alle woningen en gebouwen, zal in de komende jaren deze overgang plaatsvinden.

Hierop is in mei 2020 de startnotitie “Op weg naar een aardgasvrij Bronckhorst” vastgesteld door de gemeenteraad. Dit is het vertrekpunt om deze eerste versie van de Transitievisie Warmte te realiseren. De hoofdlijn van deze warmtevisie verwerken we ook in de Omgevingsvisie.

In het Klimaatakkoord zijn afspraken gemaakt over de warmtetransitie in de gebouwde omgeving. Deze afspraken geven inhoudelijke uitvoering aan de Klimaatwet die in 2019 is aangenomen en een reductiedoel voor 2050 wettelijk heeft verankerd. In het landelijke Klimaatakkoord is opgenomen dat de uitstoot van broeikasgassen in 2050 circa 95 procent lager is dan in 1990. CO2-reductie is het hoofddoel, en aardgasvrij wonen is daarvoor zeer belangrijk. Aardgas in huizen wordt vooral gebruikt voor verwarming (80%), warm tapwater/douchen (20%) en voor koken (minder dan 5%).

In de warmtevisie 1.0 proberen we op zoveel mogelijk vragen uit de startnotitie een antwoord te geven. Er is echter ook nog veel onduidelijk. Daarover leven grote zorgen bij inwoners en bedrijven. Daarom geeft deze warmtevisie 1.0 een realistisch scenario voor nu, in afwachting voor verdere ontwikkelingen vanuit he rijk.

Alhoewel de energietransitie een omvangrijke systeemverandering is, kiezen we voor een transitie aanpak die aansluit bij de leefwereld van onze inwoners en ondernemers. De ervaringen die we hebben opgedaan in het stadje Bronkhorst en in de Bloemenbuurt hebben dan ook een centrale plaats in de uitwerking van de transitievisie.

De visie zal periodiek worden geactualiseerd. In ieder geval zal er in 2026 een formele update plaatsvinden over de periode na 2030.

De visie is opgebouwd uit een samenvatting van de technische analyse, een afwegingskader op weg naar aardgasvrij en de eerste ervaringen vanuit de twee proefbuurten. Vervolgens volgt het onderdeel de weg naar aardgasvrij, de kern van onze visie voor de komende jaren.

Afstemming

Er heeft op diverse momenten afstemming plaatsgevonden met de belanghebbenden in de twee proefbuurten. De belangrijke stakeholders zoals de woningbouwcorporaties, Agem en onze netbeheerder hebben input geleverd. Verder bent u als raad o.a. geïnformeerd op de beeldvormende avond in mei 2021 toen we de technische haalbaarheid presenteerden en is er een actieve informatievoorziening gestuurd begin oktober 2021 met de voortgang in de twee proefbuurten en het toegekende volkshuisvestingsfonds voor Zelhem. Intern zijn de diverse clusters (o.a. zorgen en leren, buiten, RO enz) betrokken bij het buurtproces in de Bloemenbuurt in Zelhem. Ook hebben we in Zelhem middels onze participatie aanpak een publieksanalyse gemaakt en de verschillende stakeholders met een belangroos in kaart gebracht en betrokken. De voorliggende transitievisie warmte is het resultaat van een langdurige samenwerking en intensieve afstemming over de domeinen heen, die we graag voortzetten.

Beoogd effect

Onze warmtevisie biedt handvatten om op weg te gaan naar een aardgasvrij Bronckhorst in 2050. De visie geeft een proces hoe we buurten aanpakken tot 2030. Die buurten willen we

aardgasvrij voorbereid krijgen. Ook willen we de mogelijkheden van biogas benutten in en om Olburgen en iedereen in de gemeente uitdagen de “geen spijt” maatregelen zoals isolatie vooral direct te nemen.

Argumenten

1.1 Onze eigen ambitie voor 2030

In het Klimaatakkoord staat: “In de Transitievisie Warmte legt de gemeenteraad een realistisch tijdspad vast waarop wijken van het aardgas gaan. Voor de wijken waarvan de transitie vóór 2030 gepland is, zijn ook de potentiële alternatieve energie-infrastructuren (all electric, (type) warmtenet etc.) bekend” & “Gemeenten hebben de verplichting om uiterlijk eind 2021 een transitievisie warmte vast te stellen”. Toch is deze verplichting niet de belangrijkste reden voor de transitievisie. De inhoud en de keuzes die we maken is een vertaling van de in oktober 2019 vastgestelde verrijkte routekaart. In deze routekaart hebben we gekozen voor een ambitieuze doelstelling om in 2030 energieneutraal te zijn. De transitievisie is dan ook een nadere invulling van deze eigen ambitie.

1.2 We hanteren de uitgangspunten uit de Routekaart Bronckhorst Energieneutraal en de startnotitie “op weg naar aardgasvrij Bronckhorst”

In de Routekaart Energieneutraal Bronckhorst 2030 zijn vanuit het coalitieakkoord (duurzaamheid vanuit realisme) de volgende uitgangspunten vastgesteld:

- Inzet op het maximaal besparen van energie;
- Maximaal gebruik van daken voor de opwek van zonne-energie;
- Alle energie uit duurzame bronnen opwekken;
- Inwoners, ondernemers en organisaties doen en profiteren mee, oplossingen zijn haalbaar en betaalbaar (draagvlak en draagkracht).

Uitgangspunten

De gemeente Bronckhorst heeft in de startnotitie “Op weg naar een aardgasvrij Bronckhorst” afgesproken deze visie in drie sporen op te zetten. De drie uitdagingen in de drie routes op weg naar aardgasvrij, zoals uitgewerkt in Transitievisie Warmte, zijn:

a) De technische uitdaging.
b) De beleidsuitdaging: Wanneer komt welke wijk aan de beurt?
c) Participatie door middel van de buurtaanpakken in Zelhem en Bronkhorst.

2 We werken aan concrete eerste realiseerbare doelen

Met doelstellingen die op basis van de kennis van nu werken we aan de transitie in 10 buurten, bereiken we 90% van alle particuliere eigenaren en zijn we zelf het goede voorbeeld door onze 100% . Dit zijn concrete en realistische, maar ook zeer ambitieuze doelen gegeven de huidige capaciteit en middelen. Hiermee bereiken we in 2030 een percentage van 30% aardgasvrijready.

3 Duidelijk proces voor ogen vanuit het geleerde in de pilotbuurten

Met een helder proces om onze buurten aan pakken en de inwoners te bereiken kunnen we continu stappen zetten en doorontwikkelen. Alhoewel de eindopgave duidelijk is, staat de inwoner steeds centraal in de aanpak. Immers binnen de leefwereld van onze inwoners is de plek waar de verandering plaats heeft. We hebben dan ook een duidelijk proces voor ogen waar we stap voor stap samen in de realiteit van inwoners werken aan toekomstbestendig wonen. Wooncomfort (ook bv in de zomer en behoefte van een koele woning), kwaliteitsverbetering van de woning (zoals geen tocht) en het besparen op de stijgende energierekening zijn belangrijke redenen voor inwoners om aan te haken.

4 Dit is de visie 1.0, 2.0 volgt de dynamiek van landelijke ontwikkelingen

In deze visie 1.0 maken we duidelijk hoe we de komende jaren aan de slag gaan met de warmtetransitie in het volle besef dat er nog veel onduidelijk is. Daarom is in de visie helder opgenomen dat de daadwerkelijke uitvoering een voorwaardelijk karakter kent. Alleen als er voldoende capaciteit en middelen beschikbaar komen en de noodzakelijke regelgevingen op

orde kan het plan worden uitgevoerd. Dit vraagt iets van het rijk (financiering, wetgeving) van de provincie (ondersteuning) en van de gemeenteraad (beleidsvoorwaarden en allocatie van de beschikbare en beschikbaar komende middelen)

Daarnaast leren we steeds meer door het simpelweg te gaan doen. Dit betekent dat we onze visie kunnen bijstellen en aanscherpen naar de ontwikkelingen die we gaan zien de komende tijd. We moeten dus anticiperen op de dynamiek vanuit onze omgeving. Hieruit volgt in de komende jaren versie 2.0 en verdere versies. De transitievisie zal daarom steeds worden bijgesteld.

Kanttekeningen
1 Het is een snel veranderend speelveld
Of het nu de dynamiek met gas en stroomprijzen betreft, de moeizame onderhandelingen voor het nieuwe kabinet en de daarmee samenhangende onduidelijkheid voor huiseigenaren of de onduidelijkheid in wat er wel of niet naar ons toekomt vanuit het rijk. Het is continu in beweging en dit veroorzaakt onduidelijkheid.
2 De ambitie naar 100% aardgasvrij is nog ver weg, met de huidige kennis van zaken is dit een ambitieuze en realistische doelstelling.
Afhankelijk van hoe de prijsontwikkeling van gas en stroom zich doorzetten en de mate waarin het rijk subsidies verstrekt of wettelijk pandeigenaren verplicht te verduurzamen kan maken de transitie vertragen of versnellen.
4 *Ook al hebben we de middelen, dan zijn ook de mensen moeilijk te vinden*. Er is becijferd dat een gemeente als de onze op het energie dossier 12 tot 15 fte nodig heeft. Wij werken met drie tot vier fte momenteel. Mensen en middelen en de (wettelijke) randvoorwaarden vanuit het rijk bepalen in hoge mate het vertragen of versnellen van de transitie.

Kosten, baten en dekking
Voor de uitvoering van de Transitievisie Warmte gaan we uit van een minimaal noodzakelijke capaciteit. Deze kan op dit moment niet worden ingevuld zonder de beschikbaarheid van de daarvoor noodzakelijke middelen. Wij vragen in deze fase niet aan de Raad om middelen beschikbaar te stellen. Wij vragen de Raad akkoord te gaan met het uitgangspunt dat uitvoering alleen mogelijk is als deze middelen beschikbaar komen. Bij geheel ontbreken van capaciteit en middelen zullen we de ambities naar beneden moeten bijstellen en kunnen we de plannen in het voorstel niet tot uitvoering brengen. Bij extra middelen, hoger dan verwacht, kunnen we de ambitie bijstellen naar boven. Wij verzoeken de Raad om de extra (rijks)middelen die beschikbaar komen voor de warmtetransitie volledig in te zetten voor de uitvoering van de warmtetransitie.

Uitvoering
De Op Morgen campagne, het Agem Energieloket en de twee proefbuurten blijven doorgaan qua uitvoering. Zodra besluitvorming heeft plaatsgevonden starten we projecten om uitvoering te geven aan deze visie.

Evaluatie
N.v.t.

Hengelo (Gld), 16 november 2021
Burgemeester en wethouders van Bronckhorst,

de secretaris,	de burgemeester,
B.J. Drewes	M. Besselink

Bijlagen

Transitievisie warmte 1.0